

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 595/2019
15.05.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ... и ЕЕ из ..., које заступа пуномоћник Гордана Савић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране Београд, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизијама тужилаца АА и ДД и тужене, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж бр.5456/18 од 19.10.2018. године, у седници већа одржаној 15.05.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж бр.5456/18 од 19.10.2018. године и пресуда Вишег суда у Чачку П бр.4675/2017 од 27.06.2018. године тако што се тужбени захтев тужиоца ББ за утврђење дискриминације и досуду трошкова парничног поступка, одбија у целини.

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж бр.5456/18 од 19.10.2018. године и Вишег суда у Чачку П бр.4675/2017 од 27.06.2018. године у делу у којем је усвојен тужбени захтев тужилаца ВВ, ГГ, ЂЂ и ЕЕ, и којим је одбијен захтев тужилаца АА и ДД за утврђење дискриминације и предмет враћа Вишем суду у Чачку на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку П бр.4675/2017 од 27.06.2018. године ставом првим изреке утврђено је да Закључком Владе Републике Србије број 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године којим су дозвољена средстава ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Долевац и Прокупље) повређено начело једнаких права и обавеза и извршена дискриминација на основу места пребивалишта тужилаца ББ, ВВ, ГГ, ЂЂ и ЕЕ, као ратних војних резервиста и учесника рата 1999. године а која нису наведена у Закључку Владе Републике Србије од 17.01.2008. године. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца АА и ДД којим су тражили да се утврди према туженој да је Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године којим су дозвољена средства ради исплати новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина

повређено начело једнаких права и обавеза чиме је извршена дискриминација на основу места пребивалишта тужилаца, као резервиста са пребивалиштем у општинама које нису наведене у назначеном Закључку Владе Републике Србије. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцима ББ, ВВ, ГГ, ЂЂ и ЕЕ, на име парничних трошкова исплати износ од по 19.530,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде па до исплате. Ставом четвртим изреке обавезани су тужиоци АА и ДД да туженој на име трошкова поступка солидарно исплате износ од 6.000,00 динара.

Апелациони суд Крагујевцу је пресудом Гж 5456/18 од 19.10.2018. године, одбио као неосноване жалбе парничних странака и потврдио пресуду Вишег суда у Чачку II бр.4675/2017 од 27.06.2018. године. Одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужиоци АА и ДД изјавили су благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је такође изјавила ревизију због због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да су ревизије странака основане.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац ГГ био је учесник рата од 28.03. до 22.06.1999. године, ДД учествовао је у рату од 24.03. до 25.06.1999. године као припадник „ТРЗ“ ..., ЂЂ је учествовао у рату као припадник ВП ... од 24.03 до 10.05.1999. године, тужилац ЕЕ је учествовао у рату од 27.03. до 26.06.1999. године као припадник ВП .., тужилац ББ је учествовао у рату као припадник ВП ... од 24. 03. до 25.06.1999. године а војни рок је служио од 21.09. до 10.12.1998. године у ..., а затим од 10.12.1998. до 20.09.1999. године ВП Тужилац ВВ је учествовао у рату од 19.04. до 10.06.1999. године као припадник ВП ... а тужилац АА је учествовао у рату од 24.03. до 25.06.1999. године као припадник „ТРЗ“ Споразумом закљученим између Владе Републике Србије и Штрајкачких одбора ратних војих резервиста из неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље) од 11.01.2008. године регулисана је исплата помоћи неразвијеним општинама према тачно наведеном распореду у погледу износа који се додељују свакој од општина, критеријума расподеле новчане помоћи, док је јединствен критеријум за стицање права, достављање правноснажне пресуде на основу одрицања од тужбеног захтева пред надлежним судовима против Републике Србије. Влада Републике Србије је 17.01.2008. године донели Закључак 05 бр. 401-161/2008-1 којом је

прихваћена информација о потреби обезбеђења средстава остварених у поступку приватизације за исплату помоћи неразвијеним општинама и да се део средстава остварених у поступку приватизације 2007. године у износу од 2.000.000.000,00 динара пренесе у шест месечних рата почев од јануара 2008. године на посебне рачуне назначених неразвијених општина. Право на добијање новчане помоћи стиче сваки ратни војни резервиста из наведених општина који достави правноснажну пресуду донету на основу одрицања од тужбеног захтева пред належним судовима против РС ради исплате накнаде као и писмену изјаву да нема даљих потраживања по овом основу према Републици Србији. Предмет тужбеног захтева је утврђење да је наведеним закључком Владе повређено начело једнаких права и обавеза чиме је извршена дискриминација на основу места пребивалишта ратних војних резервиста.

Код овако утврђеног чињеничног стања, судови су закључили, да је основан тужбени захтев за утврђење дискриминације у односу на тужиоце ББ, ВВ, ГГ, ЂЂ и ЕЕ, те да захтев тужилаца АА и ДД за утврђење дискриминације није основан.

У односу на захтев тужиоца ББ, основано се ревизијом тужене указује да је материјално право погрешно примењено.

Тужилац ББ је служио војни рок од 21.09. до 10.12.1998. године у ..., а потом од 10.12.1998. до 20.09.1999. године у ВП ... и учествовао је у рату као припадник те војне поште од 24.03. до 25.06.1999. године. Предмет захтева овог тужиоца је утврђење дискриминаторског понашања тужене према тужиоцу закључком Владе РС од 17.01.2008. године којим су обезбеђена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина, у односу на пребивалишта ратних војних резервиста на територији свих осталих општина које нису наведене у поменутом закључку, а тиме и тужиоца као учесника рата 1999. године. За утврђивање постојања дискриминације потребно је да се неповољно поступање према одређеној особи може упоредити са поступањем према другој особи у сличној ситуацији. Овде то није случај будући да је тужилац био на редовном одслужењу војног рока, као припадник ВП Како тужилац није имао статуст ратног војног резервисте, предметним Закључком Владе РС није извршена дискриминација према тужиоцу, јер су овим закључком право на добијање помоћи стекли ратни војни резервисти из назначених седам општина. Осим тога, закључком Комисије сачињен је и критеријум за доделу новчане помоћи војним резервистима из 1999. године којим је у тачки 1 наведено да право на новчану помоћ у износу од 100% од дневнице имају сви војни резервисти, док је тачком 4. одређено да немају право на новчану помоћ следеће категорије лица и то: активна војна лица, тада и сада у војсци, припадници ОУП-а и резервног састава ОУП-а и лица која су накнадно по овом основу остварила и наплатила ово право у судским и другим поступцима.

С обзиром на утврђене чињенице, да се тужилац налазио на редовном одслужењу војног рока, да не спада у категорију ратних војних резервиста из

поменутог закључка Владе РС, да тужена није извршила дискриминацију према овом тужиоцу, то је ревизију тужене ваљало усвојити, преиначити нижестепене пресуде и захтев овог тужиоца за утврђење дискриминације одбити.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци под I.

У односу на тужиоце ВВ, ГГ, ЂЂ и ЕЕ, нижестепени судови су закључили да је према њима учињен акт дискриминације и усвојили су захтев тужилаца по том основу.

Међутим основано се у ревизији тужене указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Ово из разлога што је за тужиоца ЕЕ тужена доставила доказ о исплати ратних дневница, док за остале тужиоце (ВВ, ГГ, ЂЂ) није утврђено да ли су примили дневнице нити су тужиоци у току поступка пред првостепеним судом сасалужани на околност пријема дневница.

Имајући у виду садржину закључка Владе било је непоходно утврдити да ли су извршене исплате тужиоцима представљале ратне дневнице и уколико јесу да ли су оне исплаћене у целини или делимично као и да ли су исплаћене у складу са Правилником о накнади путних и других трошкова у Војсци Србије.

Како од утврђења наведених чињеница зависи правилна примена материјалног права односно утврђење постојања односно непостојања дискриминације а што је у конкретном случају изостало, нижестепене пресуде у том делу су морале бити укинуте.

У делу у којем је одбијен захтев тужилаца АА и ДД за утврђење дискриминације Закључком Владе Републике Србије, Врховни касациони суд налази да је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање непотпуно утврђено, на шта се у ревизији основано указује.

Нижестепени судови одбијају захтев у односу на тужиоце АА и ДД, са образложењем да су били на служби у Техничко-ремонтном заводу ... где су били запослени и примали плату, да ови тужиоци нису били ратни војни резервисти, већ лица која су била на служби у поменутом заводу и обављали своје редовне послове.

Међутим овакав закључак нижестепених судова је погрешан, имајући у виду да су тужиоци, иако запослени у ТРЗ, били мобилисани, (у јединицу ВП ...) и боравили на терену, све време интервенције НАТО 1999. године провели су у ратним дејствима.

Чланом 7. став 1. Закона о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“ бр.43/94...74/99) прописано је да војску сачињавају стални и резервни састав. Стални састав војске сачињавају професионални војници и војници на службењу

војног рока (став 2.). Професионални припадници војске су професионални војници и цивилна лица на служби у војсци и војним јединицама и војним установама Савезног министарства за одбрану (у даљем тексту цивилна лица у војсци)- став 4. Резервни састав војске сачињавају резервни официри, резервни подофицири, војници у резерви и жене – војни обвезници (став 5.).Према члану 9. став 1. истог закона лица на служби у војсци су војна лица и цивилна лица.

Чланом 117. став 1. прописано је да се пријем цивилних лица у службу у војци врши у оквиру радних места предвиђених за цивилна лица у војсци.

Према члану 135. став 1. истог закона војни додатак припада цивилном лицу у војсци због посебних услова под којима врши службу у војсци, а нарочито због учешћа на војним вежбама, логоравањима, маневрима и узбунама, рада дужег од пуног радног времена (члан 96.), вршења службе дежурства и других облика у унутрашњој служби, вршењем службе у свим условима као и због других ванредних ситуација проузрованих потребама борбене готовости.

Како су ови тужиоци, били запослени у техничко-ремонтном заводу ... и упућени током рата у јединицу ВП ..., боравили на терену све време интервенције НАТО 1999.године, (с обзиром на природу њиховог посла, где су одлазили на локације, ради обављања своје делатности а то је поправка наоружања и војне технике и опреме), нижестепени судови су пропустили да утврде да ли су били мобилисани као резервисти или су упућени на терен у складу са одредбама Закона о Војсци Југославије (редован посао), да ли су им исплаћене плате или ратне дневнице (војни додатак). Правилност примене материјалног права нижестепених судова се није могла испитати због тога што нису утврђене све одлучне чињенице због чега је у односу на ове тужиоце нижестепене пресуде ваљало укинути и предмет вратити првостепеном суду на поновни поступак.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења и пошто утврди одлучне чињенице правилном применом материјалног права донети правилну и закониту одлуку.

На основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци под II .

**Председник већа – судија
Предраг Трифуновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић